

Directeur Marjolein Nieboer in gesprek met wetenschapper Hans Meijer

Hans Meijer is historicus, gespecialiseerd in (post) koloniale betrekkingen tussen Nederland en Indonesië. Hij is al jaren een bekend gezicht in de UB Binnenstad als fervent gebruiker van vooral de papieren collectie, zoals de Handelingen van de Tweede Kamer. Die zijn inmiddels allemaal online, maar hij ziet ze toch het liefst op papier. "Op een gegeven moment vroeg ik zoveel documenten op, dat ze zeiden: kom hier zelf maar zitten in het magazijn, dat scheelt ons de hele tijd die stukken te verplaatsen!"

Voor de renovatie werd hij gevraagd mee te denken over de nieuwe opzet van het gebouw, en dan met name de voorzieningen voor onderzoekers. Directeur Marjolein Nieboer trakteert Meijer op een lunch om eens terug te blikken.

"Wat ik heel mooi vond, was dat je voorstelde om in de selfserviceruimte een bankje neer te zetten!"

"Ja, simpel maar handig: dan kun je de aangevraagde boeken meteen even inkijken, en wat je niet nodig hebt weer terug-inleveren!"

Voor wetenschappers was het altijd moeilijk een plek te vinden in de UB. Meijer stelt dat de UB er niet alleen is voor de studenten, maar voor de hele universiteit. Daarom ijverde hij voor meer plekken waar onderzoekers werk kunnen raadplegen. "Ik noem maar het archief van Röling, de volkenrechtdeskundige. Dat zat allemaal opgeborgen in de kluis bij Bijzondere Collecties. En nu is er eindelijk een plek om dat te raadplegen!"

Marjolein Nieboer valt hem bij: "Juist die zaal is uitdrukkelijk voor wetenschappers bedoeld, om in alle rust te kunnen werken met onze collectie. En niet alleen daar; ook in het gebouw boven de I-shop, op de tweede verdieping, zijn meerdere ruimtes die specifiek gebruikt mogen worden door RUG-medewerkers!"

> "Je hebt alles zo goed voor elkaar, dat het voor de student nóg minder aantrekkelijk wordt om thuis te gaan studeren!"

Hans Meijer vindt het nog wel ongemakkelijk dat hij af en toe ergens op een studiezaal is, een vraag wil stellen en dan weer helemaal naar beneden moet. Marjolein Nieboer stelt hem gerust: uiteindelijk gaan de kleine infobalies op elke verdieping weer meer bemenst worden, en kan men daar een medewerker oproepen. "Dat is fijn", zegt Hans, "nu zijn bibliotheekmedewerkers vaak te onzichtbaar."

Al met al is Meijer best tevreden met de nieuwe UB. Al is het ook nu gewoon weer stampvol. "Dat is de paradox: het is zo comfortabel, je hebt alles zo goed voor elkaar, dat het voor de student nóg minder aantrekkelijk wordt om thuis te gaan studeren!"

Website

In 2016 trok de site www.rug.nl/bibliotheek
- 574.284 bezoekers
- Met een totaal van 1.419.989 paginaweergaven

Zoekacties

In 2016 werd
- bijna 4 miljoen maal gezocht in onze catalogus
- 357.892 maal gezocht in Web of Science
- 8909 maal gezocht in Scopus
- 4.860.997 maal een artikel geraadpleegd in een e-journal

Kernwaarden

- **toegankelijk**
- **betrouwbaar**
- **deskundig**
- **verantwoordelijk**
- **benaderbaar**

Sociale media

Op 31 december 2016
- volgden **2050** mensen @Bibliothecaris
- waren er ruim **2500 tweets** verstuurd
- had de Facebookpagina /ubgroningen **1945 likes**
- en waren daarop **1620 berichten** geplaatst

Bibliotheek-app

Op de University Fair, de informatiemarkt voor nieuwe buitenlandse studenten, deelden we actief flyers uit met informatie over de bibliotheek-app. Dat had effect: in de statistieken zagen we na die 1e september een significante stijging van het aantal downloads (150 op één dag!) en het gebruik van de app.

De bibliotheek-app had gemiddeld in 2016 tussen de 140 en 200 actieve gebruikers per dag. Uitschieters waren de eerste week van januari, met tussen de 350 en 500 bezoekers per dag (waarschijnlijk om de actuele openingstijden te checken), en 3 november, met 621 unieke gebruikers!

DE BIBLIOTHEEK DIGITAAL

Dissertaties digitaal

De afdeling Onderwijs en Onderzoek heeft er ook in 2016 voor gezorgd dat vrijwel alle dissertaties digitaal beschikbaar zijn. Een deel was direct open access beschikbaar (112), een groter deel gedeeltelijk open access (397) en de overige 25 proefschriften waren geheel onder embargo aangeleverd. Na verloop van tijd zullen alle dissertaties open access beschikbaar zijn.

Bekijk de totalen per faculteit

DNPP startte met digitalisering ledenbladen politieke partijen

Scopus & Scival

In 2016 nam de RUG een licentie op **Scopus**, de grote onderzoeksdatabase met abstracts en indexes van meer dan 22.000 wetenschappelijke artikelen wereldwijd en **Scival**, de bijbehorende research performance tool van Elsevier.

SmartCat achter de schermen

SmartCat is al een aantal jaren de catalogus van de UB. Achter de schermen ging de UB in 2016 – na 20 jaar – over naar een nieuw systeem: Worldshare Management Services (WMS). Hiermee sluiten de publiekskant (SmartCat) en het achterliggende systeem beter op elkaar aan, waardoor we bv. elektronische publicaties beter beschikbaar kunnen stellen aan onze klanten. Verschillende afdelingen binnen de UB hebben veel tijd en energie gestoken in de invoering en verbetering van het nieuwe systeem. Meer over de overgang naar **WMS**.

Hooglerarendatabase kreeg een nieuw jasje...

De website met daarop de gegevens van **Groningse hoogleraren vanaf 1614** is in een nieuw jasje gestoken. Het is verfraaid met veel portretten en foto's van hoogleraren en aanvullende informatie.

E-books

Enkele grote e-bookspakketten die in 2016 beschikbaar waren voor de RUG:

- Alle e-books van **Cambridge University Press** op het gebied van de humaniora, 25.000 titels
- **Oxford Scholarship Online**, alle monografieën van Oxford University Press, ca. 14.000 titels
- Alle e-books van **Springer** (2014-2016), ca. 10.000 titels
- **EBSCO e-book Academic Collection**, ca. 140.000 titels
- **EBook Central Academic Complete**, ca. 140.000 titels

Digitale tijdschriftenarchieven

De bibliotheek heeft twee grote digitale tijdschriftenarchieven aangekocht van:

- **Walter de Gruyter**, met veel langlopende tijdschriften op het gebied van de humaniora, exacte en medische wetenschappen
- **Institute of Physics** (IOP), de complete set van alle oudere jaargangen

Start diverse website projecten: nieuwe website UB, Olympus, nieuwe website CMB, nieuwe website DNPP

In 2016 is gestart met een project om de **website van de UB** te verbeteren door middel van het ontwikkelen van een themaportal. Ook de **Centrale Medische Bibliotheek (CMB)** bracht een nieuwe themaportal online voor de eigen doelgroep. In dit jaar startte tevens het project **Olympus**. Het projectteam kijkt out of the box naar mogelijkheden voor een innovatieve website, zonder technische of andere beperkingen. Tot slot begon ook het **Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP)** aan de bouw van twee nieuwe websites met als thema de geschiedenis van de VVD en de JOVD. Lees meer over de **diverse websiteprojecten**.

... en de website van de Digitale Collecties ook!

Ook de **website van de Digitale Collecties** heeft een nieuw uiterlijk gekregen. Deze online beeldbank met gedigitaliseerd erfgoed van de RUG bevat meer dan 65.000 afbeeldingen van stukken uit de historische en onderzoekscollecties. De site biedt prachtig beeldmateriaal, voor professionele onderzoekers én liefhebbers. Een voorbeeld hiervan is de collectie van ca. 4000 politieke affiches van het DNPP. Om de toegankelijkheid te vergroten is er veel aandacht besteed aan het uiterlijk en de gebruiksvriendelijkheid van de site.

Bekijk hier een **Unifocus video** over de website van de Digitale Collecties.

DE BIBLIOTHEEK FYSIEK

Met ingang van dit jaar konden de studenten tijdens de tentamenperiode in het weekend studeren in de UB Zernike. De UB Zernike was geopend van 10.00 tot 18.00 uur.

Werk in uitvoering...

Er werden dit jaar door veel afdelingen voorbereidende werkzaamheden verricht voor diverse projecten. Er werd o.a. hard gewerkt aan:

- Toegangspoortjes UB Binnenstad
- Online reserveringstool voor UB studio's
- Inhuizing bibliotheekcollectie Gedrags- en Maatschappijwetenschappen
- De invoer van een nieuw beveiligingssysteem voor de boeken
- Optimalisering van diverse werkprocessen

Renovatie

2016 was het jaar waarin bij de renovatie van de UB Binnenstad de grootste stappen werden gemaakt. In de loop van het jaar werden de tweede, derde en vierde verdieping opgeleverd, en werd een aanvang gemaakt met de transformatie van de eerste verdieping in een comfortabele werkomgeving voor de medewerkers.
Deze (ruim honderd) medewerkers verhuisden in de zomer naar de zojuist gerenoveerde studiezone op de 3e verdieping, waar ze ruim driekwart jaar zouden gaan werken in één grote ruimte. Bijzonder was, dat iedereen via een wifi-verbinding werkte, gebruikmakend van de virtuele Universitaire Werkplek (UWP).
In de zomer van 2016 ging de UB voor het eerst in haar bestaan ruim vijf weken helemaal dicht. Dit gaf de bouwers de gelegenheid het hele trappenhuis te renoveren; een enorme steiger werd opgebouwd om ook nieuwe plafondschrootjes aan te kunnen brengen.
Ook de servicebalie moest verhuizen, omdat het voormalige Uitleenbureau op de eerste verdieping op de schop ging. Het centrale informatiepunt werd vanaf oktober tijdelijk gehuisvest in de hal van de derde verdieping. Verderop in de studiezaal kwamen ook de kasten met de aangevraagde en gereserveerde boeken te staan, met bijbehorend uitleenapparaat in de printsluis. Zodra de begane grond ook aangepakt was, werden nieuwe toegangspoortjes geïnstalleerd. Voor het eerst moesten studenten tijdens een drukke tentamenperiode nu hun RUG-pas bij de poortjes aanbieden.

Heropening gerenoveerde 3e en 4e verdieping UB Binnenstad

De zaal Bijzondere Collecties ging half mei, na veel interne verhuizingen en perioden van beperkte dienstverlening, weer als vanouds open op de oude vertrouwde plek op de derde verdieping.
De zaal beschikt nu over 22 studieplaatsen, bestemd voor het raadplegen van bijzondere materialen. Daarnaast is de kluis met de kwetsbare en kostbare werken helemaal vernieuwd. De gehele collectie is tijdelijk elders ondergebracht geweest, en nu weer teruggekeerd in een ruimte met verrijdbare kasten en een nieuwe klimaatbeheersing.
Op 18 mei werd uitgebreid aandacht besteed aan de heropening van de zaal Bijzondere Collecties, maar tegelijkertijd ook aan de hele derde en vierde verdieping van de UB Binnenstad, die nu helemaal klaar waren. Hiermee was de renovatie op een belangrijk punt 'halverwege' beland.

Wist u dat...?
De zaal Bijzondere Collecties dient voortaan ook als onderzoekszaal: onderzoekers en studenten die werken uit de kluis of het magazijn willen bestuderen, kunnen dat hier in alle rust doen.

Cijfers 2016

Aantal boeken (gedrukte collectie)	75 km
Verloren kastruimte magazijn i.v.m. renovatie	3 km
Uitleningen (selfservice, UB, vakbibliotheken, UB, WMS)	158.514
IBL naar het buitenland	323
IBL vanuit het buitenland	171
Reserveringen	2813
Verlengingen	303.787
Vermissingen	153
Verstuurde rekeningen	608
Wanleners rekeningen	106
Gastvrijheidsovereenkomsten (GVO)	225

Tijdens de tentamenperiode was het 's ochtends een drukte van belang bij de UB. Kijk hoe gedisciplineerd en rustig de studenten naar binnen gingen.

©RUG, foto: Michel de Groot

Research Data Office

Op 4 januari 2016 ging het Research Data Office (RDO), na het akkoord van het CvB over de opzet ervan, officieel van start.
Het RDO ondersteunt onderzoekers en instituten van de RUG en het UMCG bij het verzamelen, bewaren en presenteren van onderzoeksgegevens en geeft advies over het opstellen van een Research Data Management Plan bij een onderzoeksvoorstel.
Het RDO is een samenwerkingsverband van medewerkers vanuit het CIT en de UB. Bij deze twee diensten ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leveren van diensten, faciliteiten en ondersteuning op het gebied van Research Data Management.

De activiteiten van RDO in 2016:

- Organisatie van informatiebijeenkomsten over datamanagement in het kader van onderzoeksfinanciering door ZonMW en over gevoelige data en privacy.
- Ondersteuning van de door het CIT op verzoek van FSE ontwikkelde webtool voor het maken van een research data managementplan.
- Organisatie van een studiereis naar de **Universiteit Göttingen**. Hier werd als onderdeel van de **U4 samenwerking** kennis en ervaring uitgewisseld over het beheer van data in het kader van de "Research Data Life Cycle".
- Deelname aan de PhD Day 2016 in het UMCG.
- Beheer en inzet van **DataverseNL** om onderzoeksdata te publiceren. Het RDO levert lokale dienstverlening voor onderzoekers van de RUG en het UMCG. Niet alleen Open Access publicatie van data, maar ook toegang na registratie en ter beschikking stelling van data voor een specifieke groep wordt via **DataverseNL** gefaciliteerd.
- Bijdrage aan een **discussie paper** over open research openbaar.
- Bijdrage aan de planvorming van UB en CIT ter verbetering van bestaande faciliteiten en diensten voor datamanagement in het kader van het ICT meerjarenplan.
- Landelijke participatie door het RDO in de UKB werkgroep Research Datamanagement; het Landelijk Coördinatiepunt Research Datamanagement; U2 Connect en SURF.
- Start met de ontwikkeling van datamanagement cursussen voor PhD's werkzaam in het UMCG, door RDO teamlid Jitka Vavra.

Raadpleeg **de website** voor meer informatie over de Research Data Office.

Be read, Be cited, Be fair, Be transparent, Be open: Green Open Access

Open access is een van de strategische aandachtspunten van de RUG en het UMCG. Omdat de RUG/UMCG per januari 2017 het 'Green open access beleid' wilden introduceren, was het in de aanloop hiernaartoe belangrijk om de voordelen voor onderzoekers zoveel mogelijk onder de aandacht te brengen. De UB startte een Green Open Access campagne, waarbij ook de facultaire Pure coördinatoren en de facultaire communicatie afdelingen werden betrokken. De campagne, ondersteund o.a. door de website **rug.nl/gogreen**, benadrukte het belang van Green Open Access (Be read, Be cited, Be fair, Be transparent, Be open). De UB en de Centrale Medische Bibliotheek (CMB) bieden onderzoekers de mogelijkheid om binnen enkele minuten hun peer-reviewed artikelen te deponeren in de RUG-onderzoeksdatabase PURE, waardoor die vrij toegankelijk worden. Zij zorgen voor de invoer in onderzoeksdatabase PURE en voor alle verder noodzakelijke handelingen en ondersteuning voor onderzoekers.

Daarnaast zijn er zowel via de VSNU als de RUG voortdurend onderhandelingen met uitgevers om kortingen (tot 100%) te bedingen op het open access maken van artikelen, of worden andere overeenkomsten afgesloten zoals bijvoorbeeld met het biomedisch platform PeerJ, waarbij de RUG/UMCG de kosten van een leven lang publiceren betaalt voor een aantal onderzoekers.

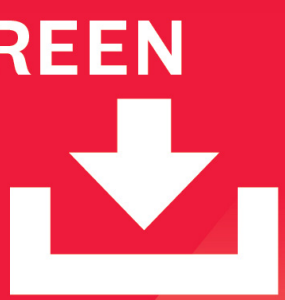

Wetenschappelijk onderzoek bij Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP)

Het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) voorzag ook in 2016 veel onderzoekers van onderzoeksmateriaal. Daarnaast deden medewerkers van DNPP ook zelf onderzoek en leverden ze bijdragen aan internationale tijdschriften.

Zo publiceerde **prof. dr. Gerrit Voerman** (Directeur DNPP, Hoogleraar Ontwikkeling en functioneren van het Nederlandse en Europese partijstelsel) o.a. twee boeken in zijn reeks over politieke partijen in Nederland: *Zeventig Jaar Partij van de Arbeid*, samen met Frans Becker (red.) en *10 over rood 50 jaar later*, met Chris Hietland (red.). Het eerste boek kreeg de nodige aandacht in de media waaronder in het **DWDD**. Het tweede boek werd gevolgd door een symposium, waarbij vele PvdA prominenten aanwezig waren, zoals Hans Kombrink, Jan Nagel (nu 50plus), Arie van der Zwan, Tom Pauka, Max van den Berg en Bram Peper.

dr. Simon Otjes (Wetenschappelijk Onderzoeker bij het DNPP) publiceerde o.a. vier wetenschappelijke, peer-reviewed artikelen over diverse aspecten van Nederlandse en Europese partijpolitiek.

Pure

In 2016 werd het project Etalage afgerond, waarmee Pure werd geïntroduceerd als systeem om de **onderzoeksoutput** van RUG en UMCG onderzoekers zo optimaal mogelijk **zichtbaar en toegankelijk** te maken en **analyses en rapportages** op basis van deze onderzoeksoutput beter te faciliteren. Het systeem verbindt verschillende afdelingen binnen de UB met elkaar en nam in 2016 een belangrijke plaats in de werkzaamheden in.

Doetsje Brouwer, functioneel beheerder Pure: 'Valideerders van onze afdeling Metadata zorgen voor ondersteuning van onderzoekers in Pure. Zo valideren ze metadata van publicaties binnen één week, ontdubbelen ze onderzoeksresultaten, uploaden ze pdf's, controleren ze de copyrights en stellen ze indien nodig embargo in. Zo nemen ze onderzoekers een hoop werk uit handen!'

Connecting Research and Researchers!..... ORCID.

ORCID is een internationale aanduiding voor onderzoekers. Sinds 2016 maken grote uitgevers en fondsen gebruik van ORCID iD.

Wat is een ORCID iD?
Een ORCID iD is een permanente aanduiding – met 16 nummers – die de onderzoeker onderscheidt van andere onderzoekers. Het verbindt de onderzoeker met de eigen onderzoekpublicaties en professionele loopbaan. ORCID staat voor Open Research and Contributor ID.

Waarom registreren en waarom ORCID?
- Vermijd naamsverwarring, vergroot zichtbaarheid
- ORCID groeit tot een internationale standaard
- Een ORCID iD scheelt tijd
- ORCID is open en transparant
- Privacy wordt goed beschermd door ORCID iD
- ORCID is niet gelimiteerd tot één instituut

Meer informatie over ORCID is te vinden op de **website** van de UB. Lees ook het Pictorgram artikel "**Auteursidentificatie voor onderzoekers met ORCID**" door Gert Jan Bokdam van de afdeling Onderzoek & Innovatie van de UB.

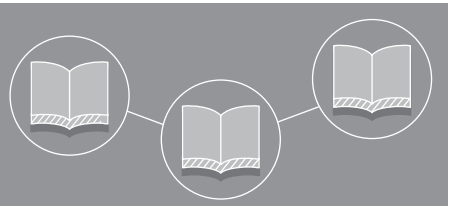

Research Analytics

Ook op het gebied van Research Analytics heeft de UB haar expertise en dienstverlening voor onderzoekers uitgebreid. Sinds 2016 is er een Research Impact Specialist in dienst die zich bezighoudt met kwalitatieve en kwantitatieve analyses van wetenschappelijk output en de impact van onderzoek voor de benchmarking van de wetenschappelijke productiviteit van de universiteit. De functionaris ondersteunt wetenschappers om de wetenschappelijke en maatschappelijke impact van hun onderzoek te verhogen.

Bibliometrics worden in toenemende mate gebruikt om research output te meten en te evalueren, zowel binnen instellingen als op nationaal en internationaal niveau. Als bibliometrische en altmetrische data op een verantwoordelijke manier en in context toegepast worden, kan het gebruikt worden als indicatie voor de kwantiteit en impact van onderzoeksactiviteiten, zowel binnen de academische gemeenschap (research impact) als in breder verband (societal impact). Ons doel is om de onderzoeksgemeenschap te ondersteunen in het gebruik van nieuwe meet- en communicatietools, om de zichtbaarheid en impact van het werk van de onderzoekers te verbeteren, en dat van de universiteit als geheel. Onze benchmark tools geven ons ook de mogelijkheid om voor-aanstaande onderzoekers te identificeren binnen een discipline, huidige en potentiele samenwerkingspartners te verkennen, of subsidie mogelijkheden te onderzoeken.

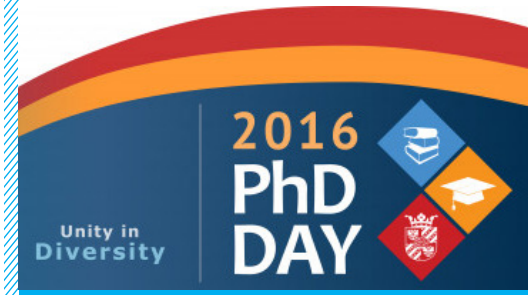

De PhD day 2016 "Unity in Diversity"

Als voorbereiding op de arbeidsmarkt en het opdoen van essentiële vaardigheden tijdens en na het promotietraject, wordt er jaarlijks een carrière evenement (PhD day) voor promovendi georganiseerd. Deze dag komt tot stand in samenwerking met de decanen van de 9 faculteiten van de RUG, de Graduate Schools en GRIN en GOPHER, de universiteitsbrede verenigingen voor PhD studenten.
De PhD day "Unity in Diversity" was in 2016 op vrijdag 16 september bij het UMCG. Medewerkers van de UB, de CMB en het Research Data Office van de RUG waren aanwezig op de informatiemarkt.

Guus van den Brekel (CMB) gaf de workshop *"30+ tips to improve you research impact"*.
Christina Elsenga (UB, Research Data Office) hield de lezing *"What every PhD should know about his/her Research Data"*.

Het volledige programma van de PhD day 2016 staat op **PhD- Day.nl**. Het nieuwsbericht van de RUG m.b.t. de PhD Day 2016 is te vinden **op de website van de RUG**.

Samen naar het Universiteitsmuseum!

Voor scholieren viel er ook in 2016 veel te ontdekken in het Universiteitsmuseum. In **april** vonden de onderzoeksdagen plaats. In **4 dagen** werden **700 5 VWO** scholieren uit Noord Nederland ontvangen. Zij konden inspiratie opdoen voor hun profielwerkstuk. Een mooie samenwerking tussen de Scholierenacademie, het Universiteitsmuseum en afdeling Bijzondere Collecties van de UB.
Op **1 en 2 oktober** vond het Weekend van de Wetenschap plaats. In het kader daarvan werd in het centrum, in het Academiegebouw en in het Universititeitsmuseum **Zpannend Zernike Zaterdag** gehouden. Er was veel belangstelling!
Tijdens de herfstvakantie **half oktober** waren er pop-up wetenschappers op de bovenzaal in het Universiteitsmuseum. Er kwamen leerlingen van meer dan 100 scholen in 2016. Het Universiteitsmuseum organiseerde activiteiten voor leerlingen, scholieren en (internationale) studenten, inclusief kinderfeestjes.

Informatievaardighedenonderwijs 2016

De afdeling Onderwijs & Onderzoek van de UB verzorgt elk jaar onderwijs voor studenten op het terrein van informatievaardigheden. Naast groepsinstructies zijn er ook digitale instructies.

- Aantal groepsinstructies inclusief rondleidingen: 534
- Aantal groepsinstructies exclusief rondleidingen: 29
- Totaal aantal deelnemers: 13.067

Online cursussen literatuur zoeken

In 2015 is een begin gemaakt met het inzetten van een door de UB ontwikkelde online cursus literatuur zoeken voor met name eerstejaars studenten. In 2016 werd deze LibGuide Informatievaardigheden geëvalueerd en verbeterd, en werd naast de algemene cursus ook voor een groot aantal vakgebieden een vakspecifieke LibGuide Informatievaardigheden ingericht en ingezet in het onderwijs.

Keimarkt / International Fair

Tijdens de Keimarkt en International Fair eind augustus spraken medewerkers van de UB met vele studenten over de producten en diensten van de UB.

"The University Library's Libguide on Minorities and Multilingualism has proved to be very useful to our students since it provides them with basic referential literature on our program in an easily accessible manner."

Prof. Dr. Goffe Jensma
(director of MA Multilingualism en BA Minorities & Multilingualism)

Colleges met materiaal van Bijzondere Collecties

Ook in 2016 zijn bij Bijzondere Collecties een aantal colleges gegeven waarbij materiaal uit de bijzondere collecties werd gebruikt. Een greep hieruit:

- College van prof. dr. Raingard Esser, hoogleraar Vroegmoderne geschiedenis
- College Middelnederlands door drs. Alisa van de Haar en drs. Gerda Huisman
- College over historische kaarten door dr. Jeroen Benders, universitair docent Landschapsgeschiedenis
- College Schrift, Handschrift en Druk door prof. dr. Sabrina Corbellini, Rosalind Franklin Fellow - Professor "History of Reading in Premodern Europe"
- College van dr. Andrew Irving, universitair docent

Handgetekende kaart van het verdronken land van de Dollard

Deze prachtige achttiende-eeuwse handgetekende kaart van het verdronken land van de Dollard (de situatie na de overstroming van 25 december 1277) hangt sinds mei 2016 sterk vergroot op de zaal Bijzondere Collecties. Met dank aan fotograaf Dirk Fennema voor de vergroting.

Samenwerkingen afdeling Bijzondere Collecties

Wist u dat onze afdeling Bijzondere Collecties **diverse samenwerkingsverbanden** kent? Zo nemen we deel aan het kaartbeheerdersoverleg UKB en de UKB-commissie Bijzondere Collecties en was er tijdens de renovatie kluismateriaal opgeslagen bij de Groninger Archieven.

In 2016 heeft de afdeling Bijzondere Collecties ongeveer **50 objecten in bruikleen** gegeven aan diverse partners. Zo gingen er bijvoorbeeld 13 objecten naar het Noorderlijk Scheepvaartmuseum ten behoeve van de tentoonstelling Land van Belofte: Prostitutie in het A-kwartier en 16 objecten naar Johannes a Lasco Bibliothek Emden voor de tentoonstelling Renaissance Humanismus im Friesland des 15. und 16. Jahrhunderts.

Exposities Universiteitsmuseum

Het Universiteitsmuseum had in 2016 te maken met een krappe bezetting. Desondanks heeft men een aantal interessante **exposities** weten te realiseren. Zowel binnen als buiten het Universiteitsmuseum:

In het Universiteitsmuseum

- **Copying the World**. **Gipskunst 1860-1960.** Van 22 januari tot 2 oktober 2016. Bij deze tentoonstelling is nauw samengewerkt met de afdeling Kunstgeschiedenis van de Faculteit der Letteren.
- **De speurtocht naar Graaf Adolf**. Van januari tot mei 2016 in het paviljoen van het museum.
- **Drakenbloed & heilig vuur**. Van 8 oktober 2016 tot januari 2017. Tentoonstelling in het paviljoen van het museum over de rol van planten in de geneeskunde
- **Bij de RUG zit je goed**. Kleine opstelling in de zomermaanden in het paviljoen van het museum. Een selectie uit het bijzondere zitmeubilair in de collectie van het UM. Objecten die anders zelden getoond worden in een museale context, hoogstens als accessoire.

Buiten het Universiteitsmuseum

- Bijdrage aan het **DWDD Pop-up museum in Allard Piersonmuseum Amsterdam**. Gastconservator Wim T. Schippers. Het Universiteitsmuseum heeft tevens een bijdrage aan bijbehorend boek geleverd.
- Bijdrage aan de tentoonstelling **Een andere wereld** in het Museum Guislain in Gent (België)

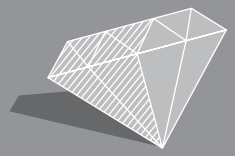

Collectie kristallografie Universiteitsmuseum uitgebreid

De collectie kristallografie werd verrijkt met een aantal bijzondere instrumenten. Daarmee is de fysieke geschiedenis van de onderzoekslijn, die loopt vanaf de start aan het einde van de 19e eeuw tot aan het einde van de 20e eeuw, nu bijna compleet opgenomen in de collecties van het Universiteitsmuseum. Het vormt daarmee een mooi overzicht.

Archieven geïnventariseerd en toegankelijk gemaakt in 2016 door Bijzondere Collecties:

- Willem Post (1914-?)
- Harmen de Vos (1896-1980)
- Frederik Reinier Jacob Knetsc (1924-2006)

Erfgoed in 360 graden

Eind 2015 begon bij het Universiteitsmuseum het project Erfgoed in 360 graden. In het depot van het UM bedienden Kobus Boeke en Dirk Fennema een installatie waarmee objecten uit het museumdepot rondom werden gefotografeerd. Boeke: “Het kan wetenschappelijk interessant zijn, maar het is toch ook vooral een tool om het grote publiek te laten zien welke schatten je in huis hebt. Ik denk namelijk dat de universiteit best trots mag zijn op wat ze allemaal heeft, hier. Elke manier om dat te ontsluiten en beter voor het voetlicht te brengen, is goed. En het zichtbaar maken van de collectie is immers een speerpunt in het huidige beleid.” Medio 2016 kreeg Boeke een nieuwe betrekking in Leiden. Inmiddels is het project op een laag pitje gezet.

fotograaf: Gerhard Lughard

Schenkingen

- Schenking **Familie Sips**: prachtige voorbeeldboeken voor decoratieschilders.
- Schenking W.A. Jörg: heeft ten behoeve van de UB op veilingen in Zwitserland en Duitsland interessante oude drukken op het gebied van geografie, geschiedenis en theologie aangekocht.
- Schenking dhr. H.C. de Meijer: een mooie collectie van Vestdijk.
- Schenking dhr. Ruurd Stellinga: een mooie aanvulling op een eerdere schenking aan Nederlandse letterkunde en industriële boekbanden.
- Schenkingen **mr. Koops en prof. Gerritsen**: collecties werken op het gebied van kunstgeschiedenis en Engelse Taalkunde en Engelse Letterkunde der Middeleeuwen.
- Bruikleenovereenkomst: **collectie Hubbeling** met werken op het gebied van godsdienstfilosofie en wijsgerige ethiek.
- Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) ontving o.a. beeld- en geluidsdragers van de PvdA en haar voorloper SDAP en geluidsbanden van VVD-politici. Daarnaast deponeerde mevr. L. Simonis, oud-bestuurslid van de LPF, haar partijarchief op het DNPP.

Vrienden Academisch Erfgoed Groningen

In april 2016 zijn de *Vrienden van het Universiteitsmuseum* gefuseerd met de *Vrienden van de Bibliotheek van de Universiteit Groningen* tot de **Vrienden Academisch Erfgoed Groningen**.
Doelstelling is “het stimuleren van belangstelling voor het academisch erfgoed van de Rijksuniversiteit Groningen in de ruimste zin van het woord”.
De vereniging stelt zich ten doel om de belangstelling voor en de zichtbaarheid van het Groninger academisch erfgoed te vergroten. Daarvoor organiseert ze lezingen en excursies, die met nadruk ook voor niet-leden open staan. Verder geeft ze (beperkt) financiële steun aan geplande tentoonstellingen waarbij Groninger academisch erfgoed centraal staat, en bemiddelt ze bij het verwerven van subsidies uit andere fondsen.
Voorzitter van de vereniging is oud-rector magnificus Frans Zwarts.

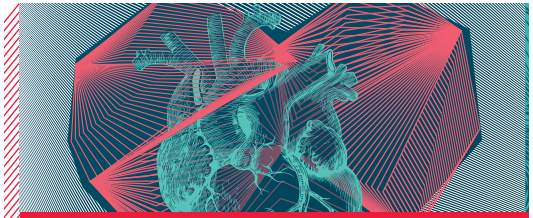

Het Universiteitsmuseum nam deel aan...

- 4 juni: De Nacht van Kunst en Wetenschap
- 16-24 april: Nationale Museumweek
- 15 augustus: Keimarkt
- 28 augustus: Noorderzondag

UB IN DE MEDIA

De Universiteitsbibliotheek Groningen ziet het licht
(DvhN)

Examentijd: studeren in de UB naast een smakkende scholier

(NOS)

Atlas vol geheimen over mooiste kaart van Groningen

(DvhN)

‘Copying the world’: gipskunst 1860-1960 in Universiteits-museum Groningen

(Groninger Gezinsbode)

UB zit met 25 miljoen boeken in de maag

(Groningen Nieuws)

RUG lanceert vernieuwde beeldbank met duizenden afbeeldingen (Groninger Gezinsbode)

Pop up 2 vol verrassende combinaties
(NRC over DWDD pop-up museum met bijdrage UM)

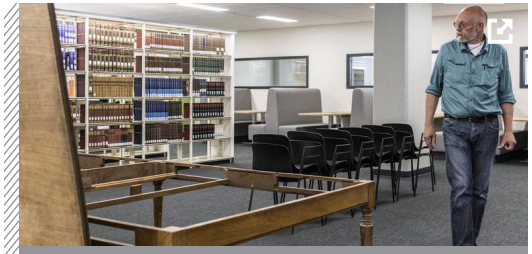

UB heropent met 641 werkplekken op ‘de tweede’
(DvhN)

Dwarse jongeren boycotten Starbucks Groningen

(DvhN)

Naderende kamerverkiezingen op 15 maart 2017

(interview bij tv programma EénVandaag met Gerrit Voerman over Emile Roemer)